

Tek ve Çift Kategorilerinde Oynayan Badmintoncuların Öz Yeterliklerinin İncelenmesi

“Examination of Self-Efficacy of Badminton Players Playing in Single and Double Categories”

İlayda Nur ÖZELGÜL¹ & Anıl TÜRKELİ²

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 21 Mart 2024
Kabul Tarihi: 22 Nisan 2024
Online Yayın Tarihi: 30 Nisan 2024

Doi: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliasr.54>

Yazarlarla İletişim

1- (Sorumlu Yazar) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Zonguldak, TÜRKİYE
[e-mail: ozelgulilayda@gmail.com](mailto:ozelgulilayda@gmail.com)
<https://orcid.org/0000-0002-4770-676X>
2- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzincan, TÜRKİYE
[e-mail: anil.turkeli@erzincan.edu.tr](mailto:anil.turkeli@erzincan.edu.tr)
<https://orcid.org/0000-0002-3961-7759>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluştan maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlaştırdığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Ek Bilgi

Bu çalışma 20. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde özet bildirisi olarak sunulmuştur.

Referans Gösterimi

Özelgöl, İ.N., & Türkeli, A. (2024). Tek ve Çift Kategorilerinde Oynayan Badmintoncuların Öz Yeterliklerinin İncelenmesi, Anatolia Sport Research, 5(1): 11- 20.

Copyright © 2024 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: Araştırmada tek ve çift kategorilerinde oynayan badmintoncuların öz yeterliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Mevcut araştırma 85 erkek ve 95 kadın badmintoncu olmak üzere toplam 180 sporcu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma modeli olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve uygun örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Verilerin toplanmasında badmintonculara “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sporcu Öz Yeterlik Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin analizinde verilerin normallik dağılımına bakılarak parametrik testlerden yararlanılmıştır. Bağımsız grup t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farklılığın kaynağının tespiti için Post Hoc test istatistikleri (Tukey HSD) kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arası ilişkilerin tespit edilmesinde Pearson korelasyon analizinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Sporcuların yaş değişkeni ile mesleki düşünce, kişilik yeterliği ve toplam öz yeterlik puanı arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sporcu öz yeterlik ölçeği toplam puanlarında milli sporcu olan ve olmayanlar arasında milli sporcular lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Sporcu öz yeterlik ölçeğinin toplam puanında spor yılı 1-3 ile 10 ve üzeri arasında, 10 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Benzer şekilde haftalık antrenman sayısı 1-2 ile 5 ve üzeri arasında, 5 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Ayrıca sporcu öz yeterlik ölçeği toplam puan açısından hem cinsiyet hem de eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Sonuç: Sonuç olarak çiftler kategorisinde oynayan badmintoncuların tekler kategorilerindekilere göre öz yeterlik düzeyleri daha yüksek belirlenmiştir. Çünkü çift oyuncuları, karşılaştıkları zorlukların üstesinden eşlerinin desteği ile gelebileceklerini düşünerek kendilerini güvende ve rahat hissedebilir. Güven duygusuna paralel olarak öz yeterliklerinin de arttığı düşünülmektedir. Spor yılı, haftalık antrenman sayısı arttıkça badmintoncuların öz yeterliklerinin de arttığı saptanmıştır. Badmintoncuların yaşları ile sporcu öz yeterliği ölçeği mesleki düşünce, kişilik yeterliği alt boyutları ve toplam puanın birbirine paralel olarak arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca milli badmintoncuların milli olmayanlara göre daha yüksek seviyede öz yeterliğe sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Badminton, Öz Yeterlik, Performans, Spor.

ABSTRACT

Aim: In the research, the self-efficacy of badminton players playing in single and double categories was examined.

Material and Method: The current research was conducted with a total of 180 athletes, 85 male and 95 female badminton players. Relational screening model was used as the research model and appropriate sampling method was used. "Personal Information Form" and "Athlete Self-Efficacy Scale" were applied to badminton players to collect data. Parametric tests were used to analyze the data by looking at the normality distribution of the data. Independent group t test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Post Hoc test statistics (Tukey HSD) were used to determine the source of the difference. Additionally, Pearson correlation analysis was used to determine the relationships between variables.

Results: As a result, the self-efficacy levels of badminton players playing in the doubles category were determined to be higher than those in the singles category. Because couple players can feel safe and comfortable, thinking that they can overcome the difficulties they face with the support of their partners. It is thought that their self-efficacy increases in parallel with their sense of confidence. It has been determined that as the sports year and the number of weekly training increases, the self-efficacy of badminton players also increases. It was determined that the age of the badminton players increased in parallel with the athlete self-efficacy scale, professional thought, personality competence sub-dimensions and total score. It was also determined that national badminton players had a higher level of self-efficacy than non-national players.

Conclusions: As a result, the self-efficacy levels of badminton players playing in the doubles category were determined to be higher than those in the singles category. It has been determined that as sports years, and number of weekly training sessions increase, badminton players' self-efficacy also increases. It was determined that the athlete self-efficacy scale professional thought, personality competence sub-dimensions and total score increased parallel to each other with the age of the badminton players. It was also determined that national badminton players had a higher level of self-efficacy than non-national players.

Keywords: Badminton, Performance, Self Efficacy, Sport.

GİRİŞ

Spor, bireylerin sadece fizyolojik yönden değil psikolojik ve sosyolojik yönden de gelişimini sağlamaktadır. Kişilerin spor aktiviteleri esnasında psikolojik gereksinimlerinin karşılanma seviyesi yüksek düzeyde olduğunda spora gösterilen ilginin de buna paralel olarak artacağı ifade edilmiştir. Bu nedenle sporun fiziksel faktörlerin yanı sıra psikolojik faktörleri de bünyesinde bulundurduğu düşünülmektedir. Psikolojinin spordaki yansımalarına bakıldığında ise öz yeterliğin, sportif performans düzeyi ile ilişkili en önemli psikolojik değişkenlerden biri olduğu belirlenmiştir (Feltz and Öncü, 2014).

Kişisel başarıların ve güdülenmenin merkezinde olan öz yeterliğin, sporcuların sportif başarılarında önemli yer teşkil ettiği ifade edilmektedir (Sharp, Pocklington and Weindling, 2002). Bu bağlamda öz yeterliğin, sporcuların kendilerini ileri taşımalarına fırsat vermeyen negatif hisleri kontrol altına almalarına yardımcı olduğu ileri sürülmektedir (Cherry, 2005). Canpolat ve Çetinkalp (2011), öz yeterlik düzeyi yüksek olan kişilerin zorluk derecesi fazla olan uygulamalarda daha sakin ve üretken olduğunu, öz yeterlik inancı düşük kişilerin ise stresli ve çekingen bir tavır sergilediklerini belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalara göre, yüksek öz yeterlik inançları ve optimal spor performansı düzeylerinin birbiri ile ilişkili olduğu görülmektedir (Barker, Jones and Greenlees, 2013). Bandura'ya (1997) göre, yüksek öz yeterlik seviyelerine sahip bireyler tipik olarak daha fazla çalışırlar, bir işi daha uzun süre devam ettirirler ve yeteneklerinden emin olmayan bireylere nazaran başarı düzeyleri daha yüksektir (Phan, 2012; Pajares and Valiante, 2001).

Alanyazında spor psikolojisi ile ilgili yapılmış çalışmalar incelendiğinde öz yeterlik, bireyin yeterli düzeyde bir performans ortaya koyabilmesi için algıladığı yeterlik olarak tanımlanmaktadır (Feltz and Öncü, 2014). İlâveten öz yeterlik, verilen görevi pozitif olarak sonuçlandırabilmek için inançlı ve iradeli olmayı gerektirmektedir (Bandura, 1997). Ayrıca öz yeterlik inancının yalnızca tek başına başarıya ulaşmada yeterli olmadığı, kişilerin sahip olduğu kabiliyet, bilgi ve beceri açısından da önemli olduğu vurgulanmaktadır (Schunk, 1996).

Her sporcuda olduğu gibi badmintoncular açısından da öz yeterlik inancının önemli olduğu ve performanslarını olumlu veya olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Tüm yaş grupları tarafından yarışma veya rekreatif amaçla kolaylıkla oynanabilen badminton, dünyadaki en popüler ve en hızlı raket sporlarından biridir (Sucharitha, Reddy and Madhavi, 2014). Badminton tek erkekler, tek kadınlar, çift erkekler, çift kadınlar ve karışık çiftler olmak üzere beş kategoride oynanmaktadır. Her kategorinin farklı fiziksel talepleri ve maç oynama özellikleri vardır (Phomsoupha and Laffaye, 2015). Tek erkek ve tek kadın kategorilerinde oynayan sporcular, saha içinde kendi başına olup, yanlarında çiftler kategorisindeki gibi onlara eşlik edecek ve yardımcı olacak sporcuyu yoktur. Tekler kategorisindeki sporcular; maç esnasında yeteneğini, motivasyonunu, öz güvenini ve bunlara paralel olarak da öz yeterlik gibi psikolojik süreçlerin üstesinden kendi başına gelmeye çalışmaktadır. Çift erkek, çift kadın ve karışık çift kategorilerinde oynayan sporcular ise saha içinde yanlarında onlara eşlik eden ve yardımcı olan bir oyuncuya sahiptir. Eşlerin sahip oldukları yetenek, motivasyon ve öz güvenleri saha içinde birbirini tamamlamayı oyun içerisinde avantaj kazandırmaktadır. Ancak eşler arasında yaşanan çatışmalar ise oyun esnasında sorunlar oluşturarak dezavantajlı taraf olmalarına sebep olabilir. Bundan dolayı çift oyuncularının birbirleriyle iletişiminin de psikolojik süreçleri olumlu veya olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

İncelenen literatür doğrultusunda badmintoncular üzerinde birçok psikolojik çalışmaya (Rooney, Jackson and Heron, 2021; Tzetzis, Votis and Kourtessis, 2008) rastlanmaktadır. Badmintoncuların öz yeterliklerini ele alan çalışmalar da (Doğaner, Görmüş ve Kılıç, 2020; Akın ve Aşçı, 2020) alanyazında

mevcut olmasının yanı sıra tek ve çift kategorilerinde oynayan badmintoncuların öz yeterliklerini doğrudan inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Bu sebeple çalışmada, maç ortamlarında sporcuların öz yeterlik algılarına ilişkin bir altyapı oluşturulmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülerek tek ve çift kategorilerinde oynayan badmintoncuların öz yeterliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Modeli

Mevcut çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte olan ya da hala devam eden bir durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçlamaktadır (Karasar, 2010). Bu çalışmada badmintoncuların tek veya çift kategorilerde oynama durumu ile öz yeterlik arasındaki ilişkiye bakıldığından genel tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, en az iki ya da daha fazla sayıdaki değişkenin değişim düzeyini betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Fraenkel and Wallen, 2009; Karasar, 2010).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu gençler ve büyükler kategorisindeki badminton sporcuları oluşturmuştur. Örneklem yöntemi olarak uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Uygun örneklem yöntemi katılımcılara daha kolay ulaşılabilirliği sağladığından ötürü önemli bir fayda sağlamaktadır (Fraenkel and Wallen, 2009). Bu çalışmaya tekler kategorisinde oynayan 79 badmintoncu ile çiftler kategorisinde oynayan 101 badmintoncu olmak üzere toplam 180 sporcu katılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

Cinsiyet	n / %	Tek Erkek / Tek Kadın Kategorisi	Çift Erkek /Çift Kadın / Karışık Çift Kategorisi	Toplam
Erkek	n	44	41	85
	%	%51,8	%48,2	%100,0
Kadın	n	35	60	95
	%	%36,8	%63,2	%100,0
Toplam	n	79	101	180
	%	%43,9	%56,1	%100,0

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde ise katılımcıların öz yeterlik düzeylerini belirlemek için “Sporcu Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Kişisel Bilgi Formunda katılımcının cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, milli sporcu olma durumu, spor yılı, haftalık antrenman sayısı ve kendilerini başarılı buldukları kategori olmak üzere toplam sekiz soru yer almaktadır.

Sporcu Öz Yeterlik Ölçeği (SÖYÖ): Koçak (2020) tarafından geliştirilen SÖYÖ, 16 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte 1, 2, 3, 4 maddelerinden oluşan faktöre spor disiplin yeterliliği (SDY), 5, 6, 7, 8 maddelerinden oluşan faktöre psikolojik yeterlik (PY), 9, 10, 11, 12 maddelerden

oluşan faktöre mesleki düşünce yeterliliği (MDY) ve son olarak 13, 14, 15, 16 maddelerinden oluşan faktöre ise kişilik yeterliliği (KY) adı verilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 en yüksek puan ise 80'dir. Ölçekten elde edilecek ortalama puanlar ve öz yeterlik düzeylerinin değerlendirilmesi için üç düzey belirlenmiştir: Yüksek öz yeterlik düzeyi (3.34–5,00 puan), orta seviye sporcu öz yeterlik düzeyi (1.67–3,33 puan) ve düşük sporcu öz yeterlik düzeyidir (0.00–1,66 puan). Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizinde açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri kullanılmıştır. AFA sonrasında elde edilen faktör yapısının kanıtını sağlamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve son olarak Cronbach alfa katsayısı kullanılmıştır. Toplam ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı değeri .88'dir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analiz sonuçları ölçeğin genel olarak mükemmel uyum içinde olduğu belirlenmiştir (Koçak, 2020).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Google form aracılığıyla interaktif ortamda toplanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan badmintonculara, verdikleri yanıtların sadece bilimsel araştırma için kullanılacağı ve herhangi bir üçüncü şahıs ile paylaşılmayacağı yazılı olarak belirtilmiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımına bakılarak normal dağılım gösteren veriler için parametrik testlerden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız grup t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farklılığın kaynağının tespiti için Post Hoc test istatistikleri (Tukey HSD) uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arası ilişkilerin tespit edilmesinde Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Mevcut araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

		N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Mesleki Düşünce	Erkek	85	15,1529	3,06091	178	,304	,762
	Kadın	95	15,0105	3,21398			
Kişilik Yeterlik	Erkek	85	16,3647	2,72050	178	1,038	,301
	Kadın	95	15,9368	2,79746			
Spor Disiplini	Erkek	85	15,4824	3,01035	178	-,103	,918
	Kadın	95	15,5263	2,68899			
Psikolojik Yeterlik	Erkek	85	15,4235	2,92516	178	1,524	,129
	Kadın	95	14,7474	3,01404			
Toplam	Erkek	85	62,4235	10,06453	178	,812	,418
	Kadın	95	61,2211	9,79598			

Tablo 2 incelendiğinde, yapılan t testi analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin mesleki düşünce alt boyutunda cinsiyete göre herhangi bir anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($F_{(178)}:0,304: p>0.05$). Benzer şekilde kişilik yeterliği ($F_{(178)}:1,038: p>0.05$), spor disiplini ($F_{(178)}:-,103: p>0.05$), psikolojik yeterlik ($F_{(178)}:1,524: p>0.05$) ve toplam puan açısından cinsiyete göre herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir.

Tablo 3. Yaş Değişkeni ile SÖYÖ Arasındaki İlişki

	Mesleki Düşünce	Kişilik Yeterlik	Spor Disiplini	Psikolojik Yeterlik	Toplam
Pearson Korelasyon	,185*	,167*	,127	,142	,184*
Yaş Sig. (2-tailed)	,013	,025	,089	,057	,013
N	180	180	180	180	180

Tablo 3 incelendiğinde, sporcuların yaş değişkeni ile mesleki düşünce ($r:0,185$; $p<0.05$), kişilik yeterliği ($r:0,167$; $p<0.05$) ve toplam öz yeterlik puanı ($r:0,184$; $p<0.05$) arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Tablo 4. Milli Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

	N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p	
Mesleki Düşünce	Evet	123	15,7398	2,94996	178	4,368	,000
	Hayır	57	13,6491	3,06764			
Kişilik Yeterlik	Evet	123	16,6016	2,60120	178	3,398	,001
	Hayır	57	15,1404	2,85631			
Spor Disiplini	Evet	123	16,1545	2,64895	178	4,774	,000
	Hayır	57	14,1053	2,74307			
Psikolojik Yeterlik	Evet	123	15,4472	2,79403	178	2,552	,012
	Hayır	57	14,2456	3,23088			
Toplam	Evet	123	63,9431	9,08548	178	4,508	,000
	Hayır	57	57,1404	10,10735			

Tablo 4'e bakıldığında, yapılan t testi analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin mesleki düşünce alt boyutunda millilik durumuna göre milli sporcu olan ve olmayanlar arasında milli sporcular lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($t_{(178)}:4,36$; $p<0.05$). Aynı şekilde kişilik yeterliği ($t_{(178)}:3,39$; $p<0.05$), spor disiplini ($t_{(178)}:4,74$; $p<0.05$) psikolojik yeterlik ($t_{(178)}:2,55$; $p<0.05$) ve toplam puan ($t_{(178)}:4,5$; $p<0.05$) açısından milli sporcu olan ve olmayanlar arasında milli sporcular lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 5. Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.	
Mesleki Düşünce	Gruplararası	43,495	2	21,747	2,244	,109
	Grup içi	1715,416	177	9,692		
	Toplam	1758,911	179			
Kişilik Yeterlik	Gruplararası	22,892	2	11,446	1,509	,224
	Grup içi	1342,635	177	7,586		
	Toplam	1365,528	179			
Spor Disiplini	Between Groups	21,768	2	10,884	1,357	,260
	Grup içi	1419,226	177	8,018		
	Toplam	1440,994	179			

Psikolojik Yeterlik	Gruplararası	14,698	2	7,349				
	Grup içi	1578,502	177	8,918			,824	,440
	Toplam	1593,200	179					
Toplam	Gruplararası	356,173	2	178,086				
	Grup içi	17237,805	177	97,389			1,829	,164
	Toplam	17593,978	179					

Tablo 5 incelendiğinde, yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin mesleki düşünce alt boyutunda eğitim durumuna göre ön lisans ve yüksek lisans arasında herhangi bir anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($F_{(2,177)}:2,24;p>0.05$). Aynı şekilde kişilik yeterliği ($F_{(2,177)}:1,5; p>0.05$), spor disiplini ($F_{(2,177)}:1,35; p>0.05$), psikolojik yeterlik ($F_{(2,177)}:0,82; p>0.05$) ve toplam puan ($F_{(2,177)}:1,82; p>0.05$) açısından da eğitim durumuna göre ön lisans ve yüksek lisans arasında herhangi bir anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Tablo 6. Spor Yılı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark			
Mesleki	Gruplararası	315,312	3	105,104			1-4 (1-3)			
	Grup içi	1443,599	176	8,202				12,814	,000	-10 ve üzeri)
	Toplam	1758,911	179							
Kişilik Yeterlik	Gruplararası	166,229	3	55,410			1-4 (1-3)			
	Grup içi	1199,299	176	6,814				8,132	,000	-10 ve üzeri)
	Toplam	1365,528	179							
Spor Disiplini	Gruplararası	280,014	3	93,338			1-4 (1-3)			
	Grup içi	1160,980	176	6,596				14,150	,000	-10 ve üzeri)
	Toplam	1440,994	179							
Psikolojik Yeterlik	Gruplararası	194,293	3	64,764			1-4 (1-3)			
	Grup içi	1398,907	176	7,948				8,148	,000	-10 ve üzeri)
	Toplam	1593,200	179							
Toplam	Gruplararası	3431,097	3	1143,699			1-4 (1-3)			
	Grup içi	14162,881	176	80,471				14,213	,000	-10 ve üzeri)
	Toplam	17593,978	179							

1: 1-3 yıl, 2: 4-6 yıl, 3: 7-10 yıl, 4: 10 ve üzeri

Tablo 6 incelendiğinde, yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin mesleki düşünce alt boyutunda spor yılı 1-3 ile 10 ve üzeri arasında, 10 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{(3,176)}:12,8; p<0.05$). Benzer şekilde, kişilik yeterliği ($F_{(3,176)}:8,13; p<0.05$), spor disiplini ($F_{(3,176)}:14,1; p<0.05$), psikolojik yeterlik ($F_{(3,176)}:8,14; p<0.05$) ve toplam puan ($F_{(3,176)}:14,2; p<0.05$) açısından spor yılı 1-3 ile 10 ve üzeri arasında, 10 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 7. Haftalık Antrenman Sayısı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.	Anlamlı Fark
Mesleki Düşünce	Gruplararası	237,187	2	118,594	13,794	,000	1-3 (1-2 – 5 ve üzeri)
	Grup içi	1521,724	177	8,597			
	Toplam	1758,911	179				
Kişilik Yeterlik	Gruplararası	48,979	2	24,489	3,292	,039	1-3 (1-2 – 5 ve üzeri)
	Grup içi	1316,549	177	7,438			
	Toplam	1365,528	179				
Spor Disiplini	Gruplararası	100,674	2	50,337	6,647	,002	1-3 (1-2 – 5 ve üzeri)
	Grup içi	1340,320	177	7,572			
	Toplam	1440,994	179				
Psikolojik Yeterlik	Gruplararası	59,071	2	29,536	3,408	,035	1-3 (1-2 – 5 ve üzeri)
	Grup içi	1534,129	177	8,667			
	Toplam	1593,200	179				
Toplam	Gruplararası	1585,602	2	792,801	8,766	,000	1-3 (1-2 – 5 ve üzeri)
	Grup içi	16008,376	177	90,443			
	Toplam	17593,978	179				

1: 1-2 kez, 2: 3-4 kez, 3: 5 ve üzeri

Tablo 7 incelendiğinde tek yönlü varyans analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin mesleki düşünce alt boyutunda haftalık antrenman sayısı 1-2 ile 5 ve üzeri arasında, 5 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($F_{(2,177)}:13,7; p<0.05$). Benzer şekilde kişilik yeterliği ($F_{(2,177)}:3,29; p<0.05$), spor disiplini ($F_{(2,177)}:6,64; p<0.05$), psikolojik yeterlik ($F_{(2,177)}:3,4; p<0.05$) ve Toplam puan ($F_{(2,177)}:8,76; p<0.05$) açısından bakıldığında haftalık antrenman sayısı 1-2 ile 5 ve üzeri arasında, 5 ve üzeri lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir.

Tablo 8. Genel Anlamda Başarılı Olunan Kategori Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

		N	Ortalama	Standart Sapma	Sd	t	p
Mesleki Düşünce	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	14,9747	3,28546	178	-,389	,698
	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	15,1584	3,02567			
	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	16,1266	3,11064			
Kişilik Yeterlik	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	16,1485	2,47138	178	-,053	,958
	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	15,1013	2,98541			
	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	15,1013	2,98541			

Spor Disiplini	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	15,8218	2,68848			
Psikolojik	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	15,1266	3,08165			
	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	15,0198	2,91884	178	,238	,812
Yeterlik	Tek Erkek/Tek Kadın Kategorisi	79	61,3291	10,56205			
	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	62,1485	9,41423	178	-,549	,584
Toplam	Çift Erkek/Çift Kadın/Karışık Çift Kategorisi	101	62,1485	9,41423	178	-,549	,584

Tablo 8 incelendiğinde, yapılan t testi analizi sonucunda sporcu öz yeterlik ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanda genel anlamda başarılı olunan kategoriye göre, çiftler kategorisindeki badmintoncuların tekler kategorisindekilere göre daha yüksek olmalarına rağmen anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmanın sonucunda, çiftler kategorisinde oynayan badmintoncuların tekler kategorilerindekilere göre öz yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca badmintoncuların spor yılı ve haftalık yaptıkları antrenman sayısı arttıkça öz yeterliklerinin de arttığı saptanmıştır. Badmintoncuların yaşları ile sporcu öz yeterliği ölçeği MD, KY alt boyutları ve toplam puanın birbirine paralel olarak arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca milli badmintoncuların milli olmayanlara göre daha yüksek seviyede öz yeterliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Son olarak badmintoncuların eğitim durumları ile cinsiyet farklılıklarının öz yeterlik düzeylerini etkilemediği görülmüştür.

Cinsiyete değişkeni açısından Doğaner, Görmüş ve Kılıç'ın (2020) tenis, masa tenisi ve badminton sporcuları ile ve Yıldırım'ın (2020) güreşçiler ile gerçekleştirdikleri çalışmada öz yeterlik düzeyinde kadın ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Bu bulgular mevcut çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir. Feltz'in (1988) çalışmasına göre ise, cinsiyet açısından öz yeterlik düzeyinde kadın sporcular lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya koyulmaktadır. Bu bulgular mevcut çalışmanın sonucu ile zıtlık göstermektedir.

Badmintoncuların eğitim durumlarına göre Yıldız ve Yılmaz (2017), Gökkaya ve Biçer'in (2017) sporcular ile gerçekleştirdikleri çalışmalarda eğitim durumu ile öz yeterlikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgular mevcut çalışmanın sonucunu desteklerken; Darar (2017) yapmış olduğu çalışmada özel spor merkezlerine devam eden bireylerin eğitim durumları ile öz yeterlik düzeyleri arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Badmintoncuların yaş değişkenine göre, Gökkaya ve Biçer (2017) boksörler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada yaş ile öz yeterlik arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Benzer şekilde Doğaner, Görmüş ve Kılıç (2020) yaptıkları çalışmada 18 yaş ve üzeri sporcuların, 12-17 yaş aralığında olanlara nazaran daha yüksek öz yeterliğe sahip olduğunu belirtmişlerdir. Mevcut çalışmanın sonucunun aksine Yıldız ve Yılmaz (2017) sporcuların yaş değişkeni ile öz yeterlik inançları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını vurgulamıştır.

Bu çalışma sonucunda badmintoncuların spor yılı arttıkça öz yeterliğin de arttığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı deneyimli sporcuların karşılaştıkları zorlukların üstesinden daha kolay gelebileceği tahmin edilerek, deneyim ve öz yeterlik inancının birbiri ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir. Çalışma sonucuna paralel olarak Yıldız ve Yılmaz (2017), spor yaşı 10 ve üstü yıl olan sporcuların öz yeterlik inançlarını, 4-6 ve 7-9 yıl olan sporculara nazaran daha yüksek seviyede olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, Doğaner, Görmüş ve Kılıç (2020) spor yaşı arttıkça sporcuların öz yeterlik düzeylerinde de bir artış olduğunu belirtmişlerdir.

Antrenman sıklığı arttıkça badmintoncuların öz yeterliklerinin de arttığı görülmüştür. Sporcuların antrenman yaptıkça bir işi yapabilmek adına kendine olan inançlarının da arttığı düşünülmektedir. Doğaner, Görmüş ve Kılıç (2020) 8 saat ve üzerinde antrenman yapan sporcuların, 1-7 saat antrenman yapanlara oranla daha yüksek öz yeterliğe sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu bulgular araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Diğer taraftan Öztürk, Bayazıt ve Gencer (2016) judocular üzerinde, Miller ve McAuley (1987) basketbolcular üzerinde yaptığı çalışmada haftalık antrenman sayısı ve öz yeterlik arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemişlerdir.

Milli sporcu olma durumuna göre incelendiğinde, milli sporcuların tecrübelerinin diğer sporculara göre daha fazla olduğu ve amatör sporculara göre sporun içinde daha çok buldukları düşünülmektedir. Bu sebeple öz yeterliklerinin de buna paralel olarak daha yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Barling ve Abel (1983) milli sporcu olanlar ile milli olmayanlar arasında, milli sporcu olanlar lehine anlamlı bir fark tespit etmişlerdir. Voleybolcular ile yapılan bir çalışmada ise profesyonel olanların yeni başlayanlara nazaran daha yüksek öz yeterlik düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir (Kitsantas and Zimmerman, 2002). Bu bulgular araştırma sonucunu desteklemektedir. Bunun aksine Yıldırım (2020) güreşçilerle ve Öztürk ve arkadaşları (2016) judocularla yaptıkları çalışmada millilik durumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak badmintoncuların kendilerini başarılı buldukları kategoriye göre tekler kategorisi ve çiftler kategorisi arasında anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Ancak çiftler kategorisindeki badmintoncuların öz yeterlik düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çiftler kategorisindeki badmintoncuların kendilerine eşlik eden ve yardımcı bir oyuncuya sahip olmaları bu sonucu destekler nitelikte olabilir. Çünkü çift oyuncular, karşılaştıkları zorlukların üstesinden eşlerinin desteği ile gelebileceklerini düşünerek kendilerini güvende ve rahat hissedebilir. Güven duygusuna paralel olarak öz yeterliklerinin de arttığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akın, N. K., & Aşçı, H. (2020). Sporda üçlü yeterlik algılarının değerlendirilmesi: Öz-yeterlik, diğer-yeterlik ve ilişki temelli öz-yeterlik ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 271-288.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman
- Barker, J. B., Jones, M. V., & Greenlees, I. (2013). Using hypnosis to enhance self-efficacy in sport performers. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 7(3), 228-247.
- Barling, J., & Abel, M. (1983). Self efficacy beliefs and tennis performance. *Cognitive Therapy and Research*, 7, 265-272.
- Canpolat, A. M., & Çetinalp, K. Z. (2011). İlköğretim II. kademe öğrenci-sporcuların başarı algısı ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 14-19.
- Cherry, H.L. (2005). *Psychometric analysis of an inventory assessing mental toughness*. Masters Theses. University of Tennessee – Knoxville.
- Darar, M. (2017). *Özel spor merkezlerine devam eden bireylerin bazı değişkenlere göre öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

- Doğaner, S., Görmüş, M., & Kılıç, M. Ö. (2020). Sporcu kimliği ile öz yeterlik arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(69), 1465-1480.
- Feltz, D. L., & Öncü, E. (2014). Self-confidence and self-efficacy. Routledge Companion to Sport and Exercise Psychology.
- Feltz, D.L. (1988). Gender differences in the causal elements of self efficacy on a high avoidance motor task. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10(2), 151-166.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). Boston: McGraw Hill Higher Education.
- Gökkaya, D., & Biçer, T. (2017). Psikolojik beceri kıstası olarak özgüvenin, elit sporcuların performansına katkısı; Boks milli takımı örneği. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1),16-28.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi* (21. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kitsantas, A., & Zimmerman, B. J. (2002). Comparing self-regulatory processes among novice, non-expert and expert volleyball players: A microanalytic study. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(2), 91-105.
- Koçak, Ç. V. (2020). Athlete self-efficacy scale: Development and psychometric properties. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 12(4), 41-54.
- Miller, J.T., & McAuley, E. (1987). Effects of a goal-setting training program on basketball free-throw self-efficacy and performance. *The Sport Psychologist*, 1(2), 103-113.
- Öztürk, A., Bayazıt, B., & Gencer, E. (2016). Judocuların problem çözme becerilerinin ve sportif güven düzeylerinin incelenmesi (Trabzon Olimpiyat Hazırlık Merkezi örneği). *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 145-151.
- Pajares, F., & Valiante, G. (2001). Influence of self-efficacy on elementary students' writing. *Journal of Educational Research*, 90(6), 353-360.
- Phan, H. P. (2012). Relations between informational sources, self-efficacy and academic achievement: A developmental approach. *Educational Psychology*, 32(1), 81-105.
- Phomsoupha, M., & Laffaye G. (2015). "The science of badminton: Game characteristics, anthropometry, physiology, visual fitness and biomechanics". *Sports Med*, 45(4), 473-
- Rooney, D., Jackson, R.C., & Heron, N. (2021). Differences in the attitudes to sport psychology consulting between individual and team sport athletes. *BMC Sports Sci Med Rehabil*, 13(46), 1-8.
- Schunk, D. H. (1996). *Self efficacy for learning and performance*. New York, NY: Paper presented at the Annual Conference of the American Educational Research Association.
- Sharp, C., Pocklington, K., & Weindling, D. (2002). Study support and the development of the self-regulated learner. *Educational Research*, 44(1), 29-41.
- Sucharitha, B. S., Reddy, A. V., & Madhavi, K. (2014). Effectiveness of plyometric training on anaerobic power and agility in female badminton players. *International Journal of Pharmaceutical Research and Bio-Science*, 3(4), 754-761.
- Tzetzis, G., Votsis, E., & Kourtessis, T. (2008). The effect of different corrective feedback methods on the outcome and self confidence of young athletes. *Journal of Sports Science and Medicine*, 7(3), 371.
- Yıldırım, I. Ö. (2020). Güreşçilerde zihinsel dayanıklılık, öz yeterlik inancı ve sportif kendine güven düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 392-406.
- Yıldız, A.B., & Yılmaz, B. (2017). Sporcularda zihinsel dayanıklılık ve öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *15. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 15 - 18 Kasım, Antalya*.